

Vlaams
Parlement

ingediend op **600** (2015-2016) – Nr. 3
18 oktober 2016 (2016-2017)

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
uitgebracht door Lorin Parys

over de conceptnota voor nieuwe regelgeving

van Katrien Schryvers, Vera Jans, Cindy Franssen, Griet Coppé,
Tinne Rombouts en Sonja Claes

inzake interlandelijke adoptie

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin:

Voorzitter: Bart Van Malderen.

Vaste leden:

Caroline Croo, Danielle Godderis-T'Jonck, Lies Jans, Lorin Parys, Peter Persyn, Tine van der Vloet;
Griet Coppé, Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
Freya Saeys, Martine Taelman;
Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen;
Elke Van den Brandt.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Vera Celis, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Ingeborg De Meulemeester,
Manuela Van Werde;
Sonja Claes, Dirk de Kort, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
Jo De Ro, Emmily Talpe;
Jan Bertels, Bert Moyaers;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:

Ortwin Depoortere.

Documenten in het dossier:

- 600** (2015-2016) – Nr. 1: Conceptnota voor nieuwe regelgeving
- Nr. 2: Verslag van de hoorzittingen

INHOUD

I.	Toelichting door Katrien Schryvers	4
1.	Cijfers	4
2.	Steunpunt Adoptie	4
3.	Adoptiediensten	4
4.	Diensten voor maatschappelijk onderzoek	5
5.	Kanaalonderzoek en -controle	5
6.	Contactpersonen	5
7.	Vergoedingen en projectsteun	5
8.	Ethische commissie	6
9.	Inzagerecht	6
10.	Vlaamse en Federale Centrale Autoriteit	6
11.	Verdrag van Den Haag	6
12.	Toekomst van interlandelijke adoptie	6
II.	Bespreking	7

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin besprak de conceptnota voor nieuwe regelgeving inzake interlandelijke adoptie tijdens haar vergaderingen van 2 februari en 11 oktober 2016. Tussenin werd een reeks hoorzittingen georganiseerd. Het verslag daarvan is gepubliceerd als *Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 600/2.

I. Toelichting door Katrien Schryvers

Katrien Schryvers zegt dat deze conceptnota, zonder exhaustief te willen zijn, aangeeft welke onderdelen van de regelgeving vernieuwd kunnen worden. De nadruk ligt op de Vlaamse regelgeving, al moet ook het federale deel van de regelgeving eens tegen het licht gehouden worden. Tijdens hoorzittingen kunnen de problemen geanalyseerd worden. Op basis van die analyse kan de regelgeving later vernieuwd worden.

1. Cijfers

Hoewel het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen nog maar vier jaar oud is, duiken evoluties op die nopen tot aanpassingen. Het aantal interlandelijke adopties daalt. Tussen 2009 en 2012 is het aantal gehalveerd. Tussen 2012 en 2014 is dat aantal opnieuw gehalveerd. In 2015 is er echter een stijging.

Hoewel het Verdrag van Den Haag bepaalt dat voor een kind in nood eerst gezocht wordt naar een oplossing in eigen land, bestaat de behoefte aan interlandelijke adoptie nog steeds omdat er voor sommige kinderen geen oplossing is in eigen land is. Interlandelijke adoptie kan die kinderen een nieuwe warme thuis bezorgen.

Het aantal herkomstlanden is de voorbije jaren toegenomen. Sommige herkomstlanden waren de voorbije jaren goed voor één adoptie per jaar. Andere voor een tiental.

Ook de leeftijd van de adoptiekinderen evolueert. Het gaat vaker om kinderen die al iets ouder zijn. In 2015 waren er vijftien adoptiekinderen ouder dan zes jaar.

In 2014 hebben 214 kandidaat-adoptieouders een infosessie gevolgd en 109 een voorbereidingscursus. Heel wat kandidaat-adoptieouders haken af tussen beide momenten. De redenen daarvoor zijn onder meer een zwangerschap, een geboorte of een binnenlandse adoptieprocedure. Een goede voorbereiding, ondersteuning en opvolging zijn nodig bij adoptie van oudere kinderen, van broers en zussen, of van kinderen met een medisch probleem.

2. Steunpunt Adoptie

Het decreet van 20 januari 2012 en het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015 hebben het takenpakket van het Steunpunt Adoptie uitgebreid, waardoor het vaag en divers is geworden. Moet dat takenpakket uitgezuiverd worden? Moet de individuele nazorg opnieuw toevertrouwd worden aan de adoptiediensten? Wie met vragen ter zake zit, gaat vaak bij zijn adoptiedienst te rade omdat die dienst tijdens heel de procedure vertrouwenspersoon en aanspreekpunt was.

3. Adoptiediensten

In Vlaanderen zijn er drie adoptiediensten werkzaam. Ze hebben de voorbije jaren stelselmatig minder interlandelijke adopties uitgevoerd. Hoe kunnen zij hun expertise op die manier behouden of uitbouwen? Is dat financieel leefbaar? De

vraag rijst of overgaan op één dienst voor interlandelijke adoptie leidt tot efficiëntiewinst en expertiseverhoging.

Een belangrijke vraag is wat het gevolg daarvan is op de accrediteringen. Een accreditering is in een herkomstland vaak aan een specifieke adoptiedienst toegekend. Als zo'n accreditering niet wordt overgedragen aan een eengemaakte adoptiedienst, dreigen bepaalde kanalen verloren te gaan. Een accreditatieaanvraag neemt tijd in beslag, waardoor kanalen stil komen te vallen. De kanalen moeten blijven werken. De controle erop moet gewaarborgd blijven.

Er zijn enkele mogelijkheden. Het huidige aantal adoptiediensten kan behouden blijven. Er kan worden geopteerd voor één adoptiedienst. De huidige diensten blijven, maar komen onder een overkoepelende structuur terecht.

4. Diensten voor maatschappelijk onderzoek

Er zijn drie diensten voor maatschappelijk onderzoek, verspreid over Brussel, Limburg en Oost-Vlaanderen. Het aantal behandelde dossiers loopt sterk uiteen. Ook de beoordelingen verschillen sterk. Is het mogelijk om tot één dienst voor maatschappelijk onderzoek te komen? Levert dat efficiëntiewinst op? Verhoogt dat de kans op een maatschappelijk onderzoek binnen een redelijke termijn? Zullen dossiers zo gelijk beoordeeld worden?

5. Kanaalonderzoek en -controle

Kanalen worden opengehouden ook al leiden ze slechts tot twee of minder adopties. Kanalen openhouden en onderzoeken vergt tal van middelen en inspanningen. Kanalen op hun betrouwbaarheid controleren mag geen momentopname zijn.

Moet een minimumaantal kanalen per dienst behouden blijven? Moet dat ook gelden wanneer de diensten worden samengevoegd? Moet er geopteerd worden voor een verplicht aantal kanaalonderzoeken in combinatie met een maximumaantal? Op die wijze wordt continu naar nieuwe kanalen gezocht en kunnen de beste behouden blijven. De overheid dient sowieso proactief te handelen door de kanalen continu en steekproefsgewijs te controleren.

6. Contactpersonen

De contactpersonen ter plaatse zijn essentieel om goede contacten te onderhouden met weeshuizen of lokale autoriteiten. Ze moeten goed werk leveren en hun contact goed onderhouden. Er moet steeds op worden toegezien dat adoptie niet tot financieel winstbejag leidt. Hoe kan grotere zekerheid ingebouwd worden? Moet een vergoeding per aangebracht kind of dossier verboden worden? Ook aan een vaste onkostenvergoeding zijn risico's verbonden.

7. Vergoedingen en projectsteun

Projectsteun is toegestaan en kan verschillende vormen aannemen: een vast bedrag voor de autoriteiten of een bijdrage aan een project van de instelling of buitenlandse dienst. Het Verdrag van Den Haag bepaalt dat projectsteun kan maar onafhankelijk is van het verkrijgen van een kind. In de praktijk is dat een spanningsveld. In weeshuizen krijgt men vaak te horen dat geen projectsteun geen kind betekent waardoor de adoptiediensten onder druk komen te staan.

Projectsteun moet losgekoppeld worden van concrete adopties. Er moet meer duidelijkheid zijn over de bestemming van de projectsteun. De bedragen variëren van kanaal tot kanaal en van herkomstland tot herkomstland. Soms is er sprake

van opbod tussen verschillende landen. Vlaanderen moet het voortouw nemen en grotere garanties vragen.

Is het mogelijk om een fonds te creëren? Vlaanderen moet voortrekker zijn in het internationaal overleg hierover. Of dat tot Vlaamse regelgeving moet leiden, dient nader bekeken te worden.

8. Ethische commissie

Adoptiediensten en kandidaat-adoptieouders zitten vaak met vragen over projectsteun, administratieve kosten, kinderen met special needs en kinderen ouder dan zes jaar.

Is er een ethische commissie nodig, die niet bevoegd is om beslissingen te nemen maar die adoptiediensten en kandidaat-adoptieouders duidelijkheid verschaft zodat ze met een gerust gemoed zelf beslissingen kunnen nemen?

9. Inzagerecht

Er is een verschil in inzagerecht tussen interlandelijke en binnenlandse adoptie. Kan de regelgeving niet beter op elkaar afgestemd worden?

10. Vlaamse en Federale Centrale Autoriteit

Tegenstrijdige beslissingen van de Vlaamse en de Federale Centrale Autoriteit leiden tot spanningen. Dergelijke spanningen zijn nefast omdat ze tot procedurele onzekerheid leiden. Ze brengen adoptiediensten in onzekerheid, en vooral kandidaat-adoptieouders. Adoptiekinderen en adoptieouders komen in een vacuüm terecht vanwege onzekerheid over het statuut van het adoptiekind.

Er is al meermaals duidelijk gemaakt dat deze tegenstrijdigheid moet stoppen. De commissie moet onderzoeken of het huidige samenwerkingsakkoord voldoende garanties biedt om tegenstrijdige beslissingen te vermijden. Moet er een nieuw samenwerkingsakkoord afgesloten worden? Is één interfederaal beslissingsorgaan aangewezen, waarin de deelstatelijke en de federale centrale autoriteiten worden samengebracht?

11. Verdrag van Den Haag

Het Verdrag van Den Haag schuift belangrijke principes naar voren. Een adoptieprocedure moet in het belang van het kind zijn. Twijfelachtige personen en organisaties worden uitgesloten, net zoals winstbejag en kinderhandel.

Het is belangrijk dat deze principes worden gevolgd, maar moet Vlaanderen enkel interlandelijke adoptie toestaan vanuit landen die het Verdrag van Den Haag hebben ondertekend? Volstaat het de principes ervan te volgen?

12. Toekomst van interlandelijke adoptie

Interlandelijke adoptie heeft nog toekomst. Voor kinderen in nood wordt een gezin gezocht, en niet omgekeerd. Dat moet op een goede en waterdichte manier gebeuren zodat alle risico's worden uitgesloten.

Het belang van het kind moet centraal staan. Er moeten garanties zijn over de adoptabiliteit van een kind dat voor adoptie wordt aangeboden. Een efficiënte organisatie moet kandidaat-adoptanten perspectief bieden en duidelijkheid over procedure, wachttijden en slaagkansen. De betrouwbaarheid van de adoptiekanaalen en de context errond blijven een continue zorg. De adoptiediensten moeten

ter zake over voldoende middelen en expertise beschikken. Regelgeving over nieuwe kanalen en projectsteun is een ander aandachtspunt.

II. Bespreking

Katrien Schryvers herhaalt dat het aantal interlandelijke adopties – een thema waarover heel geregeld gedebatteerd wordt in commissie – de voorbije jaren is gedaald. Het is een beladen thema dat begrijpelijkerwijze veel emoties opwekt vanwege de enorme menselijke gevolgen. Het gaat om mensen die kinderen een andere toekomst willen geven. Het gaat om mensen die een lange zoektocht afleggen, veel moeten wachten en lang in onzekerheid leven. Ze doen op uiteenlopende wijzen grote investeringen om een diepmenselijke wens te vervullen.

Interlandelijke adoptie gaat ook om kinderen, de meest kwetsbare wezens in de maatschappij. Ze zijn vaak te jong om zich te laten horen. Adoptie heeft een enorme impact op hen. Het gaat om kinderen voor wie volwassenen en beleidsmakers een grote verantwoordelijkheid moeten opnemen. Hun welzijn en rechten waarborgen vormt de leidraad in dit dossier. België heeft daarom in 2005 het Verdrag van Den Haag ondertekend.

Het Verdrag van Den Haag huldigt het subsidiariteitsprincipe. Interlandelijke adoptie kan pas wanneer vaststaat dat er geen afdoende oplossing is voor het kind in zijn land van herkomst. Dat is een van de redenen waarom er minder kinderen in aanmerking komen voor interlandelijke adoptie.

Recent is in de pers gediscussieerd over de fundamentele keuze voor adoptie en over de toekomst van interlandelijke adoptie. *Katrien Schryvers* benadrukt dat CD&V gelooft in de toekomst van interlandelijke adoptie. Ondanks alle inspanningen in de herkomstlanden zijn er nog steeds kinderen aan wie het land van herkomst geen opvang en zorg kan bieden. Wanneer dat gekoppeld wordt aan de kindervens van kandidaat-adoptieouders of aan hun engagement om voor een ander kind zorg te dragen, is interlandelijke adoptie een prima oplossing. Bij interlandelijke adoptie wordt voor het kind op zoek gegaan naar een gezin en niet andersom.

Interlandelijke adoptie moet goed omkaderd zijn, evenwel zonder de illusie te wekken dat wie de procedure volgt nooit met wachttijden of veranderingen in het herkomstland geconfronteerd zal worden. Vlaanderen en België hebben daar helaas geen vat op. Kandidaat-adoptieouders moeten zo groot mogelijke zekerheid krijgen over het perspectief. Ze moeten op zo groot mogelijke rechtszekerheid kunnen terugvallen. De looptijd moet zo kort mogelijk gehouden worden. Dat is de taak van het federale en het Vlaamse niveau.

Perspectief bieden vereist zo groot mogelijke zekerheid over de procedure. De procedure moet zo efficiënt mogelijk verlopen. Er moet een prognose zijn van de duur ervan, met in het achterhoofd de wetenschap dat Vlaanderen en België niet alles zelf in handen hebben.

Daarnaast is uitsluitel over de adoptabiliteit van een kind belangrijk. Geen enkele kandidaat-adoptieouder wil dat daarover twijfel bestaat. Er mag zelfs geen zweem van vermoeden van kinderhandel zijn. Daarom moet de financiële stroom die gepaard gaat met een interlandelijke adoptie, transparant zijn en een eerlijke en humane doelstelling beogen. Die financiële stroom is zowel voor de kandidaat-adoptieouders als voor de overheid, niet gering.

Dat zijn de uitgangspunten van de conceptnota. Uit de gedwongen adopties en het historische misbruik blijkt immers hoezeer voorzichtigheid geboden is wanneer het om kinderen gaat. Het expertenpanel dat zich over de gedwongen adopties heeft gebogen, heeft daarover duidelijke aanbevelingen geformuleerd. Een aantal daarvan is opgenomen in het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015.

Interlandelijke adoptie heeft de voorbije jaren een danige evolutie doorgemaakt dat het decreet van 20 januari 2012 en de procedure op een aantal vlakken verbeterd kunnen worden.

De hoorzittingen hebben duidelijk gemaakt dat een aantal stappen gezet moeten worden. De conceptnota suggereert om de drie erkende diensten voor interlandelijke adoptie terug te brengen tot één centrale adoptiedienst. Tijdens de hoorzittingen is duidelijk geworden dat dit voorstel problemen kan veroorzaken met de accreditaties van de kanalen. Hoewel de spreekster er nog steeds van overtuigd is dat samenwerking de efficiëntie en de deskundigheid van de interlandelijke adoptiediensten ten goede komt, mogen de kanalen niet onder druk komen te staan. Er is vaak zwaar geïnvesteerd in die kanalen. Er is steeds een risico dat kanalen hun accreditatie verliezen als gevolg van een fusie.

Het takenpakket van de verschillende adoptiediensten moet wel duidelijker afgebakend worden. Adoptieouders met nazorgvragen kloppen in de praktijk eerst aan bij die diensten. De adoptiediensten kunnen officieel instaan voor het verlenen van de eerste nazorg, en verdere informatie verstrekken over de nazorg door het Steunpunt Adoptie. Het standaardaanbod aan nazorg moet worden afgebakend.

De drempel die een geadopteerde ervaart om op zijn inzagerecht een beroep te doen, moet zo veel mogelijk verdwijnen. Inzage moet mogelijk worden op een neutrale plaats, en bijgevolg niet uitsluitend bij de adoptiedienst of bij het Vlaams Centrum voor Adoptie. Adoptiediensten kunnen ook een informatiepunt zijn voor de geboorteouders die bekend en in leven zijn.

Aan het takenpakket van het Raadgevend Comité kan een opdracht worden toegevoegd: "reflecteren over algemeen ethische vragen". Het kan vanzelfsprekend niet gaan over individuele dossiers. Voorbeelden van algemeen ethische vragen zijn : "Hoever gaat Vlaanderen met interlandelijke adoptie van kinderen met special needs?" of "Tot op welke leeftijd komt een kind in aanmerking voor interlandelijke adoptie?".

Er wordt terecht reeds werk gemaakt van de fusie van de drie diensten voor maatschappelijk onderzoek. Het aantal dossiers is beperkt. Het aantal te behandelen dossiers verschilt sterk van dienst tot dienst. Middelen kunnen voortaan efficiënter benut worden. Verschillen in beoordeling van de kandidaat-adoptieouders, horen zo tot het verleden.

Tijdens de hoorzittingen is meermaals gevraagd naar één centrale wachtlijst. Kandidaat-adoptieouders die noodgedwongen van kanaal veranderen, belanden onderaan de nieuwe wachtlijst. Ze ervaren dat als onrechtvaardig. Er zijn echter enkele struikelblokken. Er moet minutieus worden afgebakend tot op welk niveau de centrale wachtlijst geldt, en wat de implicaties ervan zijn. Van zodra kandidaat-adoptieouders voor een kanaal hebben gekozen, maken ze allerhande kosten en start de toewijzingsprocedure. Een toewijzingsprocedure die gelijktijdig over meerdere kanalen loopt, is niet zonder risico's.

Het federale niveau is een partner in interlandelijke adoptie. Een vlotte en rechtszekere procedure veronderstelt optimale communicatie tussen Vlaanderen

en het federale niveau. Maar er is meer dan de communicatie tussen de Vlaamse en de Federale Centrale Autoriteit. Ook bilateraal overleg met Buitenlandse Zaken is van belang, onder meer over de controle op de contactpersonen en het afleveren van visa.

Er moet worden onderzocht welke mogelijkheden de oprichting biedt van een fonds dat de projectsteun van de verschillende kandidaat-adoptieouders verzamelt. Dat is geen eenvoudige opdracht, maar als Vlaanderen het voortouw niet neemt zal er geen werk van gemaakt worden. Idealiter beheert de overheid dit fonds mee om zo sluitende internationale afspraken te kunnen maken over de bestemming en de besteding van projectsteun. Dat is uiteraard uitsluitend werkbaar in een internationale context. Vlaanderen kan hiervoor de voorzet geven.

De conclusie van de hoorzittingen luidt dat er werk aan de winkel is. Het decreet van 20 januari 2012 moet op een paar punten bijgestuurd worden. Daarnaast dient het Vlaams Parlement de federale overheid een aantal vragen te stellen met het oog op een betere samenwerking zodat de intern Belgische procedures rechtszekerheid bieden. Katrien Schryvers wil hier op korte termijn werk van maken.

Elke Van den Brandt noemt de conclusie dat aanpassingen aangewezen zijn, terecht.

Het belang van het kind blijft voor iedereen het uitgangspunt bij interlandelijke adoptie, wat ook tijdens de hoorzittingen is gebleken. Ook voor de kandidaat-adoptieouders staat dat voorop: zij vinden het belangrijk hun adoptiekind later te kunnen vertellen dat interlandelijke adoptie voor hem/haar de beste oplossing was.

De adoptiekinderen hebben tijdens de hoorzittingen aangehaald dat zij minder vaak gehoord worden. Daar moet de commissie aandacht voor hebben. Zij hadden vragen over nazorg georganiseerd door een neutrale persoon. De inzageprocedure moet ook voor geboorteouders, een andere stem die niet is gehoord, toegankelijk zijn. Dat moet absoluut zijn beslag krijgen in de vooropgestelde decreetswijzigingen.

De hoorzittingen hebben de spreekster er niet van overtuigd de drie adoptiediensten samen te voegen. Omdat expertise en efficiëntie inderdaad belangrijk zijn, moeten deze diensten wel versterkt en beter ondersteund worden. Hoe klein de adoptiesector ook is, hij verdient diversiteit in het belang van de adoptieouders, de geboorteouders en de adoptiekinderen. Als de meerderheid daar werk van maakt, kan ze op de steun van Groen rekenen.

De diensten voor maatschappelijke ondersteuning dreigen expertise te verliezen door de fusie. Een aantal medewerkers kan niet mee verhuizen naar de centrale dienst. Dat zorgt voor onrust omdat alle procedures correct moeten verlopen. Elke betrokken partner heeft belang bij een correcte screening. Niemand heeft baat bij lang uitgesponnen procedures. De spreekster maakt zich daar zorgen over.

Ook het kanaalonderzoek moet versterkt worden. Elk kanaalonderzoek moet grondig gebeuren. Niets mag beletten om meer kanaalonderzoeken te voeren dan er thans zijn. Hoe kan het aantal kanalen toenemen? Hoe kunnen die kanalen krachtig en intensief worden gemaakt?

Er is bereidheid om de wachtlijsten te herbekijken. Op de wachtlijsten in het land van herkomst heeft Vlaanderen geen grip. Waar mogelijk moet Vlaanderen de

wachttijsten voor wat het zelf organiseert, centraler beheren. Er moet een antwoord komen op de huidige vaak kafkaïaanse situatie.

Er moet debat worden gevoerd over de interpretatie van en de omgang met het Verdrag van Den Haag. Dat debat wordt niet Vlaams of federaal gevoerd, maar in een internationale context. Dergelijk debat zal verrijkend zijn.

Op korte termijn moet werk worden gemaakt van een nieuw decreet. Elke Van den Brandt is benieuwd naar de timing die mevrouw Schryvers zelf vooropstelt. Daarnaast moet elk ander beleidsdomein waarin kinderen aan bod komen, oog hebben voor adoptiekinderen. Op dat vlak is nog een lange weg af te leggen. Groen verklaart zich bereid daaraan mee te werken.

Emmily Talpe heeft uit de conceptnota en de hoorzittingen geleerd dat interlandelijke adoptie niet gedoemd is om te verdwijnen. Interlandelijke adoptie biedt heel wat kinderen in nood een antwoord. De uitdagingen zijn groot: rechtszekerheid over de adoptabiliteit van de kinderen, maar ook voor de te doorlopen procedures in het land van de kandidaat-adoptieouders en in het land van herkomst van het adoptiekind.

De conceptnota suggereert enkel samen te werken met landen die het Verdrag van Den Haag hebben goedgekeurd. Er is echter geen eenduidige band tussen ratificatie en de kwaliteit van het adoptiekanaal. Het is belangrijker erop toe te zien dat de verdragsprincipes gerespecteerd worden.

Naar het voorbeeld van het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015 zijn decretale maatregelen nodig voor het instroombeheer. In de discussie over de centrale wachtlijst is tijdens de hoorzittingen gepleit voor een prewachtlijst. De adoptiediensten kunnen met kandidaat-adoptieouders met een geschiktheidsvonnis contact opnemen wanneer een mogelijke bemiddeling zich aandient. Die kandidaat-adoptieouders kunnen de landkeuze uitstellen. Voor velen is dat immers geen cruciale vraag. Velen kijken gewoon naar de wachttijden. Er moet worden nagedacht over een werkbare prewachtlijst.

Vrijwel niemand is voorstander van een fusie van de drie adoptiediensten. Een fusie kan tot problemen leiden met de samenwerkingsverbanden en accreditaties. Nauwer samenwerken en meer synergieën tussen de diensten moeten het streefdoel zijn. Op die manier kunnen ze van elkaar leren en zal de efficiëntie verhogen.

Een algemene vergoeding voor de contactpersonen biedt geen oplossing. Vooral niet wanneer het gaat om een adoptiekanaal dat slechts sporadisch tot een adoptie leidt. Betere financiering en betere controle op het handelen van de contactpersonen geniet de voorkeur.

Een fonds dat de projectsteun verzamelt is een interessant maar geen evident voorstel. Over zo'n fonds moeten eerst afspraken gemaakt worden met de federale overheid en met de andere gemeenschappen. Omdat alles zich in een internationale context afspeelt, moet daar nog goed over nagedacht worden.

Een ethische commissie mag geen orgaan op zich worden. Die commissie kan ondergebracht worden in het Raadgevend Comité.

De problemen met adopties uit Oeganda tonen aan dat de Vlaamse en de Federale Centrale Autoriteit hun beleid beter op elkaar moeten afstemmen. Een interfederaal orgaan geniet weinig bijval. Afspraken op niveau van de administratie zullen niet volstaan. Wat nodig is, is een politieke afspraak tussen de

ministers van Welzijn, Justitie en Buitenlandse Zaken over een gezamenlijk beleid dat de verschillende administraties moeten uitvoeren.

Het is belangrijk kandidaat-adoptieouders te informeren over de mogelijkheid om zich tot de Vlaamse ombudsman te richten.

Kandidaat-adoptieouders worden niet of te laat geïnformeerd wanneer er iets fout loopt met hun dossier. Dat is een werkpunt dat niet decretaal te regelen valt.

Nazorg moet afgebakend worden. Vooral de adoptiekinderen hebben erop gewezen dat op dit vlak vooruitgang geboekt kan worden. Een aandachtspunt is de relatie tussen het Steunpunt Adoptie en de Vereniging voor Adoptiekind en Gezin vzw.

De adoptiediensten worden belast met nazorg. Het is niet evident om inzage bij het adoptiedossier bij hen te organiseren. Geadopteerden vinden maar moeilijk de weg naar de adoptiediensten. Vaak voelen ze zich niet goed bij die diensten.

Open Vld nodigt uit grondig na te denken over deze vaststellingen, en verklaart zich bereid decretaal stappen vooruit te zetten.

Lorin Parys zegt dat interlandelijke adoptie een vorm van hulpverlening is voor kinderen in nood. Wereldwijd groeien acht tot twaalf miljoen (half)wezen in een voorziening op. Het moet mogelijk zijn een brug te slaan tussen enkele van die kinderen en ouders die voor deze kinderen zorg willen dragen en die daarvoor de adoptieprocedure doorlopen.

Het is goed dat de visie op één adoptiedienst is bijgesteld na de hoorzittingen. Er is gewezen op enkele hoogst onwenselijke effecten van die fusie. De diversiteit moet worden behouden. Tegelijk blijft de bezorgdheid over de bestuurskracht van die kleine organisaties die uiteenlopende taken uitoefenen. *Lorin Parys* blijft zoeken naar voorstellen om hun bestuurskracht te verhogen. De recente beslissing van de Vlaamse Regering om hun financiering te verbeteren, is een goede stap.

De eerste nazorg moet door de adoptiediensten verleend worden. Andere vragen zijn voor het Steunpunt Adoptie.

Het inzagerecht moet zowel bij de adoptiediensten als bij het Vlaams Centrum voor Adoptie uitgeoefend kunnen worden.

Het is goed om ethische vraagstukken aan het Raadgevend Comité voor te leggen. Dat Raadgevend Comité kan antwoorden formuleren op enkele complexe theoretische casussen.

Werk maken van één dienst voor maatschappelijk onderzoek is een goed voorstel. Een centrale wachtlijst kan frustraties bij kandidaat-adoptieouders wegnemen wanneer de zaken mislopen in een herkomstland.

Een fonds dat projectsteun verzamelt, is een idee dat bestudeerd moet worden. Het is wel belangrijk dat Vlaanderen daardoor internationaal niet alleen komt te staan waardoor het mogelijks geen interlandelijke adopties meer kan realiseren.

Op voorhand afstemmen met de Dienst Vreemdelingenzaken en met Buitenlandse Zaken, valt toe te juichen. Beide diensten dienen Vlaanderen te informeren over de situatie in het herkomstland. Er moet een gemeenschappelijke visie zijn op het afleveren van reisdocumenten van adoptiekinderen. Wat niet kan, is de

Federale Centrale Autoriteit een bevoegdheid toekennen die zij wettelijk niet heeft en die haar machtigt alle adopties in Vlaanderen te vetoën.

Van landen die het Verdrag van Den Haag niet hebben ondertekend, worden bij samenwerking stringenter zekerheden verwacht dan van verdragslanden. Het is niet aangewezen niet langer te adopteren uit niet-verdragslanden.

Het is belangrijk dat de Vlaamse Regering inmiddels een aantal besluiten heeft goedgekeurd. Nu komt het het Vlaams Parlement toe zijn verantwoordelijkheid te nemen om het deel waar Vlaanderen bevoegd voor is, te verbeteren om te vermijden dat wat zich in Oeganda heeft voorgedaan, opnieuw voorvalt.

Transparantie en communicatie zijn voor zowel oudere adoptiekinderen als voor de kandidaat-adoptieouders belangrijk. Er zijn klachten over een gebrek aan, late en onduidelijke informatie. Hoewel dat moeilijk decretaal regelbaar is, kan op dit punt de grootste vooruitgang geboekt worden.

Bart VAN MALDEREN,
voorzitter

Lorin PARYS,
verslaggever